Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMASK/23meKOMU018/23
Názov predmetu	kultové audiovizuálne diela I.
Rozsah	26sP
Počet kreditov	2
Vyučujúci	Mgr. Rastislav Zábojník, PhD. (prednášajúci)

Cieľ

Cieľom predmetu je ponúknuť študentom dôkladný prehľad a kritické zhodnotenie postklasického obdobia kultového filmu s dôrazom na analýzu jeho vplyvu na kultúrne, sociálne a estetické hnutia v rámci kinematografie mimo hlavného prúdu. Predmet sa sústreďuje na definície, historický vývoj a charakteristické znaky kultových filmov a skúma ich dopad na fanúšikovské a subkultúrne komunity, ako aj na ich širší spoločenský kontext. Poslucháči budú skúmať témy ako nekonvenčné naratívne postupy, žánrové presahy, autorskú invenciu a úlohu digitálnych médií v šírení kultových filmov. Počas semestra sa bude klásť dôraz na analytické myslenie a kritický diskurz s cieľom získať komplexný prehľad o problematike kultovej kinematografie a jej významu v súčasných mediálnych štúdiách.

Podmienky na absolvovanie predmetu

Metóda hodnotenia

Hodnotenie kurzu bude založené na rôznych položkách, pričom každá položka prispieva k výslednej známke podľa prideleného percentuálneho podielu. Na úspešné absolvovanie predmetu musí študent dosiahnuť minimálne 56 % v každej položke hodnotenia.

Položky hodnotenia:

1. Dochádzka a priebežná aktivita (10 %): Dodržiavanie pravidiel dochádzky, elektronická registrácia dochádzky, aktívna príprava na prednášku a účasť na kolektívnej diskusii.

2. Základné zadanie (15 %): Vypracovanie jednoduchých úloh, ako sú interaktívne online aktivity a vypracovanie pracovných listov, ktoré sú zamerané na osvojenie si prednášanej problematiky.

3. Aplikované zadanie (20 %): Dokončenie aplikovaných úloh, ako sú eseje, prípadové štúdie a priebežné testy, ktoré preukazujú schopnosť uplatniť a aplikovať získané vedomosti v širšom kontexte.

4. Komplexné zadanie (25 %): Prezentácia úloh zameraných na integráciu poznatkov, ako napr. kritická analýza literatúry a vedeckých prác, multimediálne prezentácie alebo analytické rozbory.

5. Záverečná skúška (35 %): Kumulatívna skúška v podobe záverečného testu a ústnej obhajoby, ktorá hodnotí teoretické porozumenie a schopnosť praktickej aplikácie získaných poznatkov.

Stupnica hodnotenia:

A (100 % – 92 %): Vynikajúci akademický výkon preukazujúci hlboké a komplexné pochopenie prednášaných tém. Študent úspešne aplikuje poznatky v praxi, vykazuje výnimočné analytické schopnosti a demonštruje originalitu pri riešení úloh. Tento výsledok predstavuje špičkový študijný výkon.

B (91 % – 83 %): Veľmi dobrý akademický výkon s preukázaným komplexným pochopením prednášanej problematiky a efektívnou implementáciou vedomostí na praktických úlohách. Študent vykazuje dobré analytické schopnosti, navrhnuté riešenia však môžu vyžadovať menšie usmernenie.

C (82 % – 74 %): Dobrý akademický výkon, ktorý naznačuje primerané pochopenie prednášaných konceptov. Aplikácia poznatkov v praxi je uspokojivá, v niektorých oblastiach chýba dôkladnosť. Analytické schopnosti sú prítomné, ale viaceré aspekty vyžadujú zlepšenie.

D (73 % – 65 %): Dostatočný akademický výkon spĺňajúci minimálne požiadavky predmetu. Študent preukazuje základné porozumenie prednášanej problematiky, ale aplikácia poznatkov v praxi je obmedzená a vyžaduje značné usmernenie a zlepšenie v ďalšom štúdiu.

E (64 % – 56 %): Slabý akademický výkon, ktorý nedosahuje uspokojivé štandardy. Študent vykazuje nedostatočné pochopenie prednášaných tém a slabú schopnosť aplikovať ich v praxi. Rozsiahle nedostatky vo vedomostiach si vyžadujú štúdijné úsilie a významné pedagogické usmernenie.

Fx (55,99 % a menej): Neuspokojivý akademický výkon, ktorý nespĺňa základné požiadavky predmetu. Výsledok naznačuje výrazné nedostatky v porozumení základnej problematiky a neschopnosť aplikovať kľúčové aspekty v praxi. Tento výkon si vyžaduje opätovné absolvovanie predmetu.

Pravidlá dochádzky

Pravidelná dochádzka a priebežná aktivita počas vyučovacieho procesu sú kľúčovými predpokladmi pre úspešné ukončenie predmetu. Od študentov sa očakáva, že budú prítomní minimálne na 75 % všetkých plánovaných prednášok. Študenti s individuálnym študijným plánom alebo externí poslucháči sú povinní zúčastniť sa aspoň 50 % plánovaných prednášok. V prípade plánovaného neskorého príchodu alebo potreby predčasného odchodu je potrebné včas informovať prednášajúceho pedagóga. Opakovaná neprítomnosť alebo meškanie bez predchádzajúceho oznámenia môžu negatívne ovplyvniť hodnotenie dochádzky. Študenti, ktorí sú nútení riešiť závažné osobné okolnosti, napríklad zdravotné problémy, študenti so zdravotným postihnutím, či inými špecifickými potrebami, môžu požiadať o prispôsobenie podmienok dochádzky v súlade so smernicou univerzity.

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, kompetencie a zručnosti:

1. Kriticky analyzovať historický vývoj kultových filmov v postklasickej ére, identifikovať a hodnotiť ich odlišnosti od mainstreamovej kinematografie prostredníctvom hĺbkovej analýzy ich charakteristických znakov.

2. Posudzovať vplyv spoločenskej a kultúrnej transformácie na vznik a popularitu kultových filmov; a interpretovať, ako tieto diela reflektujú a ovplyvňujú spoločenské hnutia a ich ideológiu.

3. Schopnosť interpretovať úlohu fanúšikovských a subkultúrnych komunít pri formovaní kultového

statusu filmov; analyzovať dynamiku zapojenia publika a mechanizmy participatívnej kultúry.

4. Kriticky hodnotiť estetické a naratívne štruktúry špecifické pre kultový film, skúmať nekonvenčné metódy rozprávania príbehu a inovatívne prístupy k jeho štylizácii.

5. Porovnávať a komparovať rôzne žánre a subžánre v rámci kultových filmov, identifikovať hybridné žánre a analyzovať žánrové presahy a ich vplyv na filmovú tvorbu.

6. Skúmať vplyv autorskej tvorby a kultových osobností na produkciu a recepciu kultových filmov, hodnotiť úlohu režisérov a hercov ako kultových ikon v kinematografii.

7. Analyzovať dynamiku fanúšikovskej kultúry a participatívnej účasti v kontexte kultových filmov, vrátane fenoménov ako fan fiction, cosplay a online komunity; a ich vplyv na udržanie a šírenie kultového statusu.

8. Posudzovať úlohu distribučných kanálov médií a digitálnych platforiem v šírení a pretŕvávaní kultových filmov; analyzovať vplyv streamingových služieb, sociálnych médií a iných technológií na dostupnosť a popularitu týchto diel.

9. Syntetizovať tematické prvky vybraných kultových filmov do erudovaných kritických rozborov, ktoré prehĺbia pochopenie ich sociálneho, filozofického a estetického významu.

10. Aplikovať pokročilé teoretické rámce a kritické prístupy ako psychoanalytickú teóriu, feministickú a queer teóriu, marxistickú kritiku, či postkoloniálnu analýzuza účelom komplexnej analýzy kultových filmov.

11. Predpovedať a hodnotiť budúce trendy produkcie, distribúcie a recepcie kultovej kinematografie v digitálnej ére s ohľadom na vplyv nových technológií, virtuálnej reality a dynamického mediálneho prostredia.

12. Navrhnúť témy a realizovať výskumné projekty, ktoré skúmajú úlohu digitálnych médií v kontexte kultovej kinematografie s dôrazom na interdisciplinárny prístup a pokročilé metódy obsahovej analýzy.

13. Kriticky zhodnotiť etické otázky súvisiace s autorstvom, duševným vlastníctvom a fanúšikovskou tvorbou v kontexte kultovej kinematografie; viesť kritický diskurz o ich dopadoch na filmový priemysel a spoločnosť.

Stručná osnova predmetu

1. Úvod do štúdia kultového filmu v postklasickej ére
1.1 Definovanie a rozlišovanie kultových filmov: koncepty a rámce
1.2 Historický vývoj kultových filmov v postklasickej ére
1.3 Kultová kinematografia vs. mainstreamová kinematografia: komparatívna analýza
1.4 Úloha fanúšikov a subkultúr pri formovaní kultového statusu
1.5 Kultová kinematografia v kontexte filmovej teórie a kritiky

2. Sociálne a kultúrne kontexty kultových filmov
2.1 Vplyv spoločenských zmien a transformácií na vznik kultových filmov
2.2 Kultové filmy ako zrkadlo sociálnych hnutí a ideológií
2.3 Rodové a rasové otázky v kultových filmoch: Intersekcionálne prístupy
2.4 Kultové filmy a marginalizované skupiny: Reprezentácia a naratívne stratégie
2.5 Globalizácia a medzinárodný dosah kultových filmov: Lokálne vs. globálne publikum

3. Estetika a naratívne štruktúry kultových filmov
3.1 Nekonvenčné naratívne metódy a štýlové inovácia
3.2 Vizuálne a zvukové prvky ako charakteristické črty kultových filmov
3.3 Postmodernizmus a intertextualita v rámci kultovej kinematografie
3.4 Experimentálna a avantgardná kinematografia: Vplyvy na kultové filmy
3.5 Vplyv nízkorozpočtovej produkcie na estetiku a štýl

4. Žánre a subžánre v kultových filmoch
4.1 Kultový horor: Vývoj od klasiky po moderné adaptácie
4.2 Science fiction a fantasy ako platformy pre kultový status
4.3 Exploatačné filmy a grindhouse fenomén:Kulta a popularita
4.4 Kultové animované filmy a ich vplyv na kultovú scénu
4.5 Hybridné žánre a žánrové presahy v kultových filmoch

5. Autorstvo a kult osobnosti v kultových filmoch
5.1 Režiséri ako kultové osobnosti: Štúdia vybraných autorov
5.2 Herecké ikony a ich význam pre kultový status filmov
5.3 Autorský film vs. kolektívna tvorba v rámci kultovej kinematografie
5.4 Kultové filmy v rámci filmových hnutí a škôl
5.5 Etické otázky autorstva a kontroverzie okolo kultových diel

6. Fanúšikovská kultúra a divácka participácia
6.1 Fan fiction, cosplay a ďalšie formy fanúšikovskej tvorby
6.2 Komunitné premietania a rituály spojené s kultovými filmami
6.3 Online komunity a digitálne platformy pre šírenie kultového filmu
6.4 Vzťah medzi tvorcami a fanúšikmi: Dynamika interakcie
6.5 Ekonomika fanúšikovskej kultúry: Merchandising a monetizácia

7. Kultové filmy a médiá: Distribúcia a propagácia
7.1 Úloha nezávislých kín a filmových festivalov pri šírení kultových filmov
7.2 Domáce video a streaming ako kľúčové faktory kultového šírenia
7.3 Virálny marketing a word-of-mouth ako hnacie sily kultového statusu
7.4 Pirátstvo a jeho vplyv na popularitu a dostupnosť kultových filmov
7.5 Režisérske verzie, remaky a reedície: Ich prínos k udržiavaniu kultu

8. Tematické analýzy vybraných kultových filmov
8.1 Kultové filmy ako sociálne komentáre
8.2 Symboly a metafory v kultovej kinematografii
8.3 Reprezentácia násilia a tabuizovaných tém
8.4 Humor, irónia a satira ako nástroje v kultových filmoch
8.5 Existencializmus a filozofické aspekty v kultových dielach

9. Kultové filmy v globálnom kontexte
9.1 Ázijské kultové filmy a ich medzinárodný vplyv
9.2 Európske artové filmy a ich kultový status
9.3 Kultové filmy z Latinskej Ameriky a Afriky: Reprezentácia a recepcia
9.4 Medzikultúrne vplyvy a adaptácie kultových diel
9.5 Kultový film v postkoloniálnom diskurze: Kritické prístupy

10. Budúcnosť kultového filmu v digitálnej ére

10.1 Vplyv nových technológií na produkciu a distribúciu kultových filmov
10.2 Virtuálna realita a interaktívne médiá ako platformy pre nové formy kultových filmov
10.3 Sociálne médiá a ich úloha pri formovaní a udržiavaní kultového statusu
10.4 Etické otázky v digitálnej ére: Ochrana duševného vlastníctva a fanúšikovská tvorba
10.5 Udržateľnosť kultového filmu v dynamicky sa meniacom mediálnom prostredí

11. Kritické prístupy a teoretické rámce
11.1 Psychoanalytická filmová teória a kultové filmy
11.2 Poststrukturalizmus a dekonstrukcia kultovej kinematografie
11.3 Feministická a queer teória v analýze kultových filmov
11.4 Marxistická kritika a ideologické prístupy ku kultovým dielam
11.5 Nové prístupy a interdisciplinárne metódy v štúdiu kultových filmov

Odporúčaná literatúra

Hunter, I. Q. (2016). Cult Film as a Guide to Life: Fandom, Adaptation, and Identity. Bloomsbury Academic.
Jancovich, M., Reboll, A. B., Stringer, J., & Willis, A. (Eds.). (2003). Defining Cult Movies: The Cultural Politics of Oppositional Taste. Manchester University Press.
Lotman, J. M. (2008). Semiotika filmu a problémy filmovej estetiky. Slovenský filmový ústav.
Mathijs, E., & Mendik, X. (2007). The Cult Film Reader. McGraw-Hill Education (UK).
Mathijs, E., & Sexton, J. (2012). Cult Cinema. John Wiley & Sons.
Michalovič, P. (1998). Ako písať o filme alebo o (nad)interpretácii. Iluminace, 10(1), 37.
Monaco, J. (2004). Jak číst film. Albatros.
Persson, P. (2003). Understanding cinema: A psychological theory of moving imagery. Cambridge University Press.
Thompsonová, K. (1998). Neoformalistická filmová analýza: Jeden prístup, mnoho metód. Iluminace, 10(1), 5.
Wojciechowski, Ł. (2019). Dejiny francúzskej kinematografie – vybrané kapitoly. FMK UCM.
Zábojník, R., & Valentovičová, D. (2007). Film: Vybrané kapitoly z teórie a dejín. Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnave.

Odporúčané AI platformy

1. ChatGPT
2. Claude
3. Gemini

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

Slovenský jazyk

Poznámky

Akademická integrita

Akademická integrita je nevyhnutným východiskom každej vzdelávacej inštitúcie a kľúčovým princípom pri štúdiu na univerzite. Od študentov sa požaduje, aby vo všetkých svojich akademických aktivitách konali čestne, zodpovedne a s akademickou integritou. Na začiatku semestra budú jasne vysvetlené pravidlá týkajúce sa akademickej integrity, ako aj tímovej spolupráce.

V rozsahu semestra bude pri vybraných úlohách podporovaná tímová spolupráca, napr. pri skupinových projektoch alebo prezentáciách. Pokiaľ však nie je výslovne uvedené inak, všetky práce musia byť

výsledkom individuálneho úsilia. Pre úlohy ako eseje, skúšky či individuálne projekty sa vyžaduje, aby boli vypracované samostatne. Externé informačné zdroje budú špecifikované pri každej úlohe a budú zahŕňať odporúčanie na dôveryhodné bibliografické zdroje. Neoprávnená spolupráca alebo prezentovanie práce bez riadneho citačného aparátu nebudú akceptované. V zmysle internej smernice FMK UCM v Trnave sa vyžaduje uplatňovanie citačnej normy APA 7. Incidenty, ako je predloženie práce so znakmi plagiátu alebo podvádzanie pri skúškach, môžu viesť k sankciám, neúspešnému absolvovaniu predmetu alebo disciplinárnemu konaniu v súlade s univerzitnými predpismi.

Politika používania umelej inteligencie

V rámci metodiky predmetu sa plánuje uplatniť integrácia nástrojov umelej inteligencie (AI) za účelom zvýšenia produktivity a kvality vo vzdelávacom procese. AI môže byť uplatnená v kontexte hodnotenia, poskytovania spätnej väzby a sprístupnenia vzdelávacieho obsahu. Transparentnosť v používaní AI je prvoradá a poslucháči budú dôkladne informovaní o rozsahu a účele tejto integrácie.

V rozsahu semestra budú poslucháči vedení k etickému využívaniu umelej inteligencie ako súčasti učebného procesu. Študenti by mali s týmito nástrojmi pracovať zodpovedne, dodržiavať zásady ochrany osobných údajov a súkromia. AI by mala byť prostriedkom na doplnenie poznatkov, nie náhradou kritického myslenia či autorskej práce. V priebehu semestra budú k dispozícii školenia a zdroje na zlepšenie gramotnosti v oblasti AI, vrátane workshopov o základných princípoch AI, jej aplikáciách a potenciálnych etických rizikách.

Pri používaní AI pre vypracovanie priebežných projektov musia študenti dodržiavať stanovené pravidlá. Prijateľné využitie AI zahŕňa pomoc pri výskume, analýze dát či podporu kreatívnych procesov. Všetky pracovné výstupy podporené AI musia byť jasne uvedené a riadne zdokumentované. Nedovolené využívanie AI alebo neetické praktiky, ako je prezentovanie obsahu vytvoreného AI ako vlastný autorský výstup, môžu viesť k sankciám v súlade s politikou akademickej integrity. Cieľom je vytvoriť prostredie, kde AI podporuje vzdelávanie pri zachovaní zodpovednosti a etických štandardov.

URL webovej stránky predmetu

Predmet je dostupný v elektronickom systéme Moodle. Prostredníctvom tejto platformy môžu študenti získať prístup k študijným materiálom, zadaniam a ďalším zdrojom potrebným pre úspešné ukončenie semestra. Do elektronickej verzie predmetu je možné prihlásiť sa prostredníctvom nasledujúceho odkazu.

https://moodle.ucm.sk/course/view.php?id=9